

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, το οποίο χαρακτηρίστηκε ως κατεπείγον από την Κυβέρνηση, του εν λόγω χαρακτηρισμού γενομένου, κατά πλειοψηφίαν, αποδεκτού από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, (άρθρο 76 παρ. 4 του Συντάγματος και άρθρο 109 παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής, αντιστοίχως), όπως το επεξεργάστηκε η ως άνω Διαρκής Επιτροπή, αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια και ογδόντα έξι (86) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου που αφορά την έναρξη ισχύος του νόμου.

Με το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1-8) υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις» εισάγονται ρυθμίσεις ως προς τον σκοπό του νόμου (άρθρο 1) και το πεδίο εφαρμογής του (άρθρα 2 και 3). Περαιτέρω, εισάγονται οι ορισμοί του δημόσιου φορέα, του ιδιωτικού φορέα και της αρμόδιας εποπτικής αρχής για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 4), και καθορίζεται η νομική βάση επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς (άρθρο 5). Τέλος, εισάγεται ο ορισμός του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ) στους δημόσιους φορείς (άρθρο 6) και ορίζε-

2

ται το νομικό καθεστώς που προσδιορίζει τη θέση του και τα καθήκοντά του (άρθρο 7 και 8).

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 9-20) υπό τον τίτλο «Εποπτική Αρχή» εισάγονται ρυθμίσεις σχετικές με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Διά του άρθρου 9 ορίζεται η ως άνω Αρχή, η οποία συνεστήθη διά του ν. 2472/1997 ως εποπτεύουσα Αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ), του υπό ψήφιση νομοσχεδίου καθώς και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εν συνεχεία, καθορίζονται εκ νέου οι αρμοδιότητες της Αρχής (άρθρο 10) καθώς και ζητήματα ως προς τη λειτουργική ανεξαρτησία της και τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των μελών της (άρθρα 11 και 12). Με το άρθρο 13 ορίζονται τα καθήκοντα της Αρχής και με το άρθρο 14 ρυθμίζεται η υποβολή ετήσιας έκθεσης δραστηριότητας της Αρχής στον Πρόεδρο της Βουλής και τον Πρωθυπουργό. Περαιτέρω, προβλέπονται, ιδίως, οι αρμοδιότητες της Αρχής κατά την άσκηση των καθηκόντων της (άρθρο 15), τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών της Αρχής τόσο κατά την άσκηση των καθηκόντων τους όσο και μετά τη λήξη της θητείας τους (άρθρο 16), η δυνατότητα λειτουργίας της Αρχής ως μονοπρόσωπου οργάνου και οι συνεδριάσεις της κατά τμήματα και εν Ολομελεία, η κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας και η διαδικασία έγκρισης του κώδικα δεοντολογίας των μελών και του προσωπικού της (άρθρο 17). Τέλος, μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται ζητήματα ως προς το προσωπικό της Αρχής, η έκδοση, διά Προεδρικού Διατάγματος, του Οργανισμού της Αρχής (άρθρο 18), ζητήματα σχετικής προς την κατάρτιση και εκτέλεση του Προϋπολογισμού της (άρθρο 19), καθώς και η διαδικασία δικαστικής προσβολής των κανονιστικών και ατομικών διοικητικών πράξεων της Αρχής, και ο τρόπος δικαστικής και εξώδικης εκπροσώπησής της (άρθρο 20).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 21-42) υπό τον τίτλο «Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» θεσπίζονται συμπληρωματικά μέτρα κατ' εξουσιοδότηση των σχετικών διατάξεων του ΓΚΠΔ οι οποίες παρέχουν την ως άνω δυνατότητα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη συγκατάθεση ανήλικου για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την προσφορά υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών απευθείας σε αυτόν, η οποία ορίζεται ότι παρέχεται συννόμως αν ο ανήλικος έχει συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας του (άρθρο 21). Ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ειδικών

κατηγοριών (άρθρο 22), γενετικών δεδομένων (άρθρο 23), την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για άλλους σκοπούς από δημόσιους φορείς (άρθρο 24) και από ιδιωτικούς φορείς (άρθρο 25), καθώς και ζητήματα σχετικώς με τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς (άρθρο 26). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των σχέσεων απασχόλησης (άρθρο 27), της ελευθερίας της έκφρασης και πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας τους για δημοσιογραφικούς σκοπούς και για σκοπούς ακαδημαϊκής, καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης (άρθρο 28), για σκοπούς αρχειοθέτησης για λόγους δημόσιου συμφέροντος (άρθρο 29), όπως, επίσης, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή συλλογής και τήρησης στατιστικών στοιχείων (άρθρο 30). Θεσπίζονται περιορισμοί όσον αφορά την υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων όταν τα δεδομένα συλλέγονται από το ίδιο το υποκείμενο των δεδομένων (άρθρο 31), όπως και όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν έχουν συλλεχθεί από αυτό, συμφώνως προς τα οριζόμενα στις προτεινόμενες διατάξεις (άρθρο 32). Περαιτέρω, τίθενται περιορισμοί όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, και θεσπίζεται εξαίρεση ως προς την υποχρέωση ανακοίνωσης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας προς το υποκείμενο των δεδομένων της παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 33). Επίσης, θεσπίζονται περιορισμοί του δικαιώματος του υποκειμένου των δεδομένων ως προς τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν (άρθρο 34), και του δικαιώματος εναντίωσής του έναντι δημόσιου φορέα, συμφώνως προς τα οριζόμενα στις προτεινόμενες διατάξεις (άρθρο 35). Εξ άλλου, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη διασφάλιση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του προσωπικού της Ε.Υ.Π. (άρθρο 36), καθώς και ζητήματα που αφορούν τη διαπίστευση των φορέων πιστοποίησης των υπευθύνων επεξεργασίας ή των εκτελούντων την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 37). Τέλος, μεταξύ άλλων, καθορίζονται οι ποινικές (άρθρο 38) και διοικητικές (άρθρο 39) κυρώσεις που επιβάλλονται στους παραβάτες των ρυθμίσεων του παρόντος, συμφώνως προς τα ειδικώς οριζόμενα στις προτεινόμενες διατάξεις, ορίζεται το αρμόδιο δικαστήριο στο οποίο εισάγονται οι αγωγές του υποκειμένου των δεδομένων κατά του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία (άρθρο 40), και παρέχεται στο υποκείμενο των δεδομένων το δικαίωμα, σε περίπτωση που θεωρεί ότι κατά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορά παραβιάζεται ο ΓΚΠΔ, να αναθέ-

τει την εκπροσώπησή του σε άλλους φορείς (μη κερδοσκοπικούς, οργανισμούς, σωματεία κ.λπ.) υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις (άρθρο 41). Επίσης, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα, όταν περιεχόμενό τους αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 42).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (2016/680)» (άρθρα 43-82), το οποίο διαρθρώνεται σε επτά (7) Τμήματα, ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για σκοπούς πρόληψης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων. Ειδικότερα, στο Τμήμα I (άρθρα 43-45) περιλαμβάνονται οι ορισμοί των τεχνικών όρων του Κεφαλαίου Δ', και καθορίζονται οι γενικές αρχές και το πεδίο εφαρμογής των σχετικών διατάξεων. Στο Τμήμα II (άρθρα 46-52) ορίζονται οι νομικές βάσεις της δυνατότητας επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είτε για σκοπό διαφορετικό από εκείνον για τον οποίο έχουν συλλεχθεί είτε για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας. Περαιτέρω, ρυθμίζεται η διαδικασία παροχής συγκατάθεσης από το υποκείμενο των δεδομένων και καθιερώνεται η υποχρέωση διατήρησης της εμπιστευτικότητας από όσους απασχολούνται με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αντικείμενο του Τμήματος III (άρθρα 53-59) αποτελεί η κατοχύρωση μίας σειράς δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, όπως, ιδίως, η ενημέρωσή του όταν η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιείται υπό συνθήκες μυστικότητας, η διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, η δυνατότητα καταγγελίας ενώπιον της αρμόδιας εποπτικής αρχής των περιπτώσεων παραβίασης των δικαιωμάτων του. Διά των ρυθμίσεων του Τμήματος IV (άρθρα 60-73) καθορίζονται οι υποχρεώσεις τόσο του υπευθύνου επεξεργασίας όσο και του εκτελούντος την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένως, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται α) να ενημερώνει αμελλητί, σε περίπτωση παραβίασης προσωπικών δεδομένων, τόσο την Αρχή όσο και το υποκείμενο των δεδομένων, β) να διακρίνει τα δεδομένα που βασίζονται σε πραγματικές καταστάσεις από αυτά που στηρίζονται σε προσωπικές εκτιμήσεις, γ) να διασφαλίζει ότι τα ανακριβή δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν διαβιβάζονται ούτε διατίθενται με άλλο τρόπο, δ) να διορθώνει τα ανακριβή δεδομένα και να διαγράφει χωρίς καθυστέρηση εκείνα που υπέστησαν παράνομη επεξεργασία. Επίσης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπέχει τη γενική υποχρέωση

να συνεργάζεται με την εποπτική αρχή, ενώ, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ενδέχεται να προκύψει κίνδυνος για τα έννομα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων από την επεξεργασία τους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διαβουλευτεί εκ των προτέρων με την Αρχή. Στο Τμήμα V (άρθρα 75-78) ορίζονται οι προϋποθέσεις διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε αρχές τρίτων χωρών ή σε διεθνείς οργανισμούς. Το Τμήμα VI (άρθρο 79) καθιερώνει την υποχρέωση της Αρχής να συνεργάζεται με τις εποπτικές αρχές των υπόλοιπων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Τμήμα VII (άρθρα 80-82) προβλέπει την επιβολή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αρμόδιες αρχές, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παραβιάζουν τις υποχρεώσεις τους.

Το Κεφάλαιο Ε' υπό τον τίτλο «Τελικές και Μεταβατικές διατάξεις» (άρθρα 83-86) περιέχει μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις και ορίζει την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Β. Όπως παγίως αναφέρεται στις Εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας [βλ., ενδεικτικώς, Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής της 19.11.2013 επί του Νομοσχεδίου «Προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2011/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2011 περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυννοριακής υγειονομικής περίθαλψης (L 88/45/4.4.2011)», ν. 4213/2013], οι Οδηγίες δεσμεύουν τα κράτη μέλη προς τα οποία απευθύνονται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών [βλ. άρθρο 288 της ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 249 της ΣυνθΕΚ) ΕΕ C 83 της 30.3.2010, σελ. 171-2]. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν εθνικά μέτρα μεταφοράς, διατηρώντας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την ελευθερία να επιλέξουν τον τρόπο μεταφοράς. Ωστόσο, η επιλογή των σχετικών μέσων είναι συνάρτηση του αποτελέσματος που επιδιώκει η Οδηγία (βλ. Β. Σκουρή (επιμ.), Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σελ. 1507 επ.). Συμφώνως προς πάγια νομολογία του ΔΕΕ, «οι διατάξεις μιας οδηγίας πρέπει να εφαρμόζονται μέσω κανόνων αναμφισβήτητης δεσμευτικότητας, με την απαιτούμενη εξειδίκευση, ακρίβεια και σαφήνεια, ώστε να πληρούται η απαίτηση της ασφάλειας δικαίου η οποία επιβάλλει, στην περίπτωση κατά την οποία μια οδηγία αποβλέπει στη γένεση δικαιωμάτων για τους ιδιώτες, να μπορούν οι δικαιούχοι να έχουν πλήρη γνώση των δικαιωμάτων τους» [ΔΕΕ της 16.7.2009, υπόθ. C-427/07, σκέψη 55, με εκεί παραπεμπόμενη νομολογία ή, με άλλη διατύπωση, ΔΕΚ

της 23.3.1995 C-365/93 (Επιτροπή/Ελλάδα), σκέψη 9, συμφώνως προς την οποία, είναι «(...) απαραίτητο το συγκεκριμένο εθνικό δίκαιο να εξασφαλίζει πράγματι την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας από την εθνική διοίκηση, η νομική κατάσταση που διαμορφώνεται βάσει του δικαίου αυτού να είναι αρκετά ακριβής και σαφής και οι δικαιούχοι να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν το πλήρες περιεχόμενο των δικαιωμάτων τους και, ενδεχομένως, να τα προβάλλουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων». Περαιτέρω, «(...) η μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο δεν απαιτεί, κατ' ανάγκη, τυπική και κατά γράμμα επανάληψη των διατάξεων της οδηγίας σε ρητή και ειδική νομοθετική ή κανονιστική διάταξη, μπορεί δε να αρκεί ένα γενικό νομικό πλαίσιο, εφόσον αυτό εξασφαλίζει αποτελεσματικά την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας με επαρκώς σαφή και συγκεκριμένο τρόπο (...)» (ΔΕΕ της 16.7.2009, υπόθ. C-427/07, σκέψη 54, με παραπεμπόμενη σχετική νομολογία).

II. Γενικές Παρατηρήσεις

1. Επί του Κεφαλαίου Γ' «Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (άρθρα 21-42)

Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και ασφάλειας δικαίου σκόπιμο θα ήταν στα σχετικά άρθρα του παρόντος να γίνεται αναφορά στα άρθρα του ΓΚΠΔ, στα οποία αναφέρονται.

2. Επί του Κεφαλαίου Δ' «Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (2016/680)» (άρθρα 43-82)

α) Το πεδίο εφαρμογής της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και κατά τη διαχείριση των πληροφοριών που συλλέγουν οι δικτυακές αρχές για την πρόληψη, ανίχνευση και διερεύνηση αξιόποινων πράξεων προ της έναρξης της ποινικής δίωξης. Θα ήταν, συνεπώς, νομοτεχνικώς ορθότερο να προβλεφθεί νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, στο οποίο θα περιγράφονται αναλυτικώς οι ενέργειες στις οποίες θα πρέπει να προβαίνουν οι δικτυακές αρχές, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η προστασία των σχετικών δικαιωμάτων που η Οδηγία παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων και να καθίσταται σαφής η οριοθέτηση των περιορισμών τους. Περαιτέρω, στο μέτρο που η Οδηγία εφαρμόζεται και κατά τη διατήρηση των δεδομένων από τα δικαστήρια, είναι απαραίτητη η τροποποίηση του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Καταστάσεως Δικαστικών Λειτουργών (ν. 1756/1988), ώστε να καθορίζονται οι οργανωτικές εγγυήσεις άσκησης των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων.

β) Επίσης, συμφώνως προς τα άρθρα 54 και 55 της υπό ενσωμάτωσης Οδηγίας, στο υποκείμενο των δεδομένων παρέχεται το δικαίωμα να αναθέτει σε μη κερδοσκοπικό φορέα, οργανισμό ή ένωση την υποβολή καταγγελίας στην εποπτική αρχή, καθώς και τη δικαστική προσφυγή για λογαριασμό του, τόσο κατά της εποπτικής αρχής όσο και κατά του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία. Στο σχετικό κεφάλαιο του νομοσχεδίου, ωστόσο, που ενσωματώνει την Οδηγία, η σχετική ρύθμιση απουσιάζει. Κατά τα ανωτέρω, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθό να ενσωματωθεί το ανωτέρω δικαίωμα σε συμφωνία με την Οδηγία 2016/680.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 2 και 4

Διά του άρθρου 2 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου καθορίζεται το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του, το οποίο εντοπίζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Εν συνέχεια, στο άρθρο 4, προσδιορίζεται η έννοια του δημοσίου και ιδιωτικού φορέα για τους σκοπούς του νομοσχεδίου. Ως δημόσιος φορέας ορίζονται «οι δημόσιες αρχές, οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι κρατικές ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή η διοίκησή τους ορίζεται από αυτό».

Συναφώς επισημαίνεται ότι ο ΓΚΠΔ αλλά και η Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 αναφέρονται, ιδίως, στους όρους «υπεύθυνος επεξεργασίας» και «αρμόδιες αρχές» και ότι ελλείπει η αναφορά σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Όπως επισημαίνεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικώς με τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων της ομάδας προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συστάθηκε με την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 («ομάδα του άρθρου 29»), «Ο ΓΚΠΔ δεν ορίζει τι συνιστά “δημόσια αρχή” ή “δημόσιο φορέα”. Η ομάδα του άρθρου 29 εκτιμά ότι η έννοια αυτή πρέπει να προσδιορίζεται από τα εθνικά δίκαια. Συνεπώς, δημόσιες αρχές και δημόσιοι φορείς είναι μεν, μεταξύ άλλων, οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, όμως στη συγκεκριμένη έννοια, δυνάμει των ισχυουσών διατάξεων των εθνικών δικαίων, περιλαμβάνονται κατά κανόνα και διάφοροι άλλοι φορείς δημοσίου δικαίου. Σ’ αυτές τις περιπτώσεις, ο ορισμός υπευθύνου προστασίας δεδομένων είναι υποχρεωτικός». Η εν λόγω

8

Έκθεση παραπέμπει, εξ άλλου, στους ορισμούς του «φορέα του δημόσιου τομέα» και του «οργανισμού δημοσίου δικαίου», οι οποίοι περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 της Οδηγίας 2003/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Νοεμβρίου 2003, για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 3448/2006), και επισημαίνει ότι «[η] εκπλήρωση δημοσίου καθήκοντος και η άσκηση δημόσιας εξουσίας είναι δυνατή όχι μόνο από δημόσιες αρχές ή δημόσιους φορείς, αλλά και από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, σε διάφορους τομείς που απορρέουν από τους εθνικούς κανονισμούς κάθε κράτους μέλους, όπως οι υπηρεσίες δημόσιων μεταφορών, η ύδρευση και η παροχή ενέργειας, οι οδικές υποδομές, η δημόσια ραδιοτηλεόραση, η κατασκευή εργατικών κατοικιών, ή πειθαρχικά όργανα για νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα».

Υπό το φως των ανωτέρω, σκόπιμο είναι να ληφθούν υπόψη οι συγκεκριμένες παρατηρήσεις της ως άνω Έκθεσης ως προς τον ορισμό του δημόσιου φορέα.

2. Επί του άρθρου 5

Προτείνεται να διορθωθεί ο τίτλος του άρθρου 5 «Νομική βάση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φόρους», στο ορθό «Νομική βάση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημοσίους φορείς».

3. Επί των άρθρων 7 και 8

Τα άρθρα 7 και 8 υπό τον τίτλο «Θέση του ΥΠΔ» και «Καθήκοντα του ΥΠΔ» αντιστοίχως, αναφέρονται στον ΥΠΔ σε δημόσιους φορείς. Ως εκ τούτου, προτείνεται, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας, να γίνει η απαιτούμενη συμπλήρωση στους τίτλους των άρθρων.

4. Επί του άρθρου 10

Διά του άρθρου 10 ορίζεται ότι η «Αρχή συνεργάζεται με τις εποπτικές αρχές κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με την Επιτροπή». Για λόγους νομοτεχνικούς, προτείνεται να διευκρινισθεί ότι πρόκειται για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

5. Επί του άρθρου 11

Για λόγους νομοτεχνικής ορθότητας, προτείνεται η αντικατάσταση του όρου «απολαμβάνουν» στις παρ. 2 και 4 από τον ρηματικό τύπο «απολαύουν».

6. Επί του άρθρου 24

Συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίο έχουν συλλεχθεί επιτρέπεται όταν η επεξεργασία αυτή είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί και εφόσον, μεταξύ άλλων, «α) είναι προφανές ότι η επεξεργασία αυτή είναι προς το συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων και δεν υπάρχει λόγος να υποθεθεί ότι το υποκείμενο των δεδομένων θα αντιτασσόταν στην επεξεργασία εάν γνώριζε τον άλλο σκοπό (...)».

Εν προκειμένω, γίνεται λόγος για εικαζόμενη συγκατάθεση ή μη αντίθεση του υποκειμένου των δεδομένων. Δεδομένου ότι, συμφώνως προς τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ), η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων πρέπει να είναι συγκεκριμένη και ρητή (βλ. σκέψη 32 στο Προοίμιο του Κανονισμού και άρθρο 4 περ. 11 του Κανονισμού), θα μπορούσε να δημιουργηθεί προβληματισμός ως προς το εάν η εν λόγω αναφορά συνάδει με το πνεύμα του Κανονισμού.

7. Επί του άρθρου 28

α) Διά του άρθρου 28 του νομοσχεδίου ρυθμίζεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τον σκοπό εκπλήρωσης του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας για δημοσιογραφικούς σκοπούς και για σκοπούς ακαδημαϊκής, καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης.

Συμφώνως προς το άρθρο 85 του ΓΚΠΔ, «[γ]ια την επεξεργασία που διενεργείται για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή για σκοπούς ακαδημαϊκής, καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης, τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από το κεφάλαιο II (αρχές), το κεφάλαιο III (δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων), το κεφάλαιο IV (υπεύθυνος επεξεργασίας και εκτελών την επεξεργασία), το κεφάλαιο V (διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς), το κεφάλαιο VI (ανεξάρτητες εποπτικές αρχές), το κεφάλαιο VII (συνεργασία και συνεκτικότητα) και το κεφάλαιο IX (ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας δεδο-

μένων), εφόσον αυτές είναι αναγκαίες για να συμβιβαστεί το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης». Εξ άλλου, συμφώνως προς την παρ. 2 του άρθρου 28 του παρόντος, τα ανωτέρω Κεφάλαια εξαιρούνται συνολικώς της εφαρμογής του εν λόγω άρθρου, πλην των άρθρων 5, 28, 29 και 32.

Υπό το φως των ανωτέρω, παρατηρείται ότι ο νομοθέτης επιλέγει εν προκειμένω ευρύτατες παρεκκλίσεις από τον Κανονισμό στο υπό ρύθμιση ζήτημα στάθμισης του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασης και πληροφόρησης. Αυτονόητο είναι ότι η εν λόγω ρύθμιση τελεί υπό τον όρο στάθμισής της ως προς τη συμφωνία της τόσο με τους κανόνες των άρθρων 9 και 9Α του Συντάγματος όσο και με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., σχετικώς, το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ και τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρο 8). Συναφώς, το εύρος των εξαιρέσεων και των παρεκκλίσεων από το προστατευτικό πεδίο του ΓΚΠΔ δεν θα πρέπει να θέτει υπό διακινδύνευση τον πυρήνα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

β) Περαιτέρω, προς αποφυγή καταχρηστικής εφαρμογής των σχετικών εξαιρέσεων, θα ήταν σκόπιμο στην παρ. 2 του παρόντος να προστεθεί η φράση «εφόσον είναι αναγκαίο», κατ' αναλογία προς την αντίστοιχη διατύπωση του άρθρου 85 παρ. 2 του ΓΚΠΔ.

8. Επί του άρθρου 55

Στο άρθρο 55 παρ. 4 του παρόντος η φράση «με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου» είναι νομοτεχνικώς ορθότερο να αντικατασταθεί από τη φράση «στις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου».

9. Επί του άρθρου 84

Με το άρθρο 84 καταργείται ο νόμος 2472/1997, πλην περιορισμένου αριθμού διατάξεων οι οποίες αναφέρονται στη σχετική ρύθμιση. Προς αποφυγή δυσχερειών ως προς την εφαρμογή του δικαίου προστασίας δεδομένων

προσωπικού χαρακτήρα, νομοτεχνικώς προσφορότερο θα ήταν να ενσωματωθούν στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο οι μη καταργηθείσες διατάξεις του ν. 2472/1997.

Αθήνα, 23 Αυγούστου 2019

Οι Εισηγητές
Δάφνη Ακουμιανάκη
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Αλέξανδρος Κεσσόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών